

Kannen valokuva:
Louis Daguerre
Boulevard du Temple
daguerrotypia, 1838

© 2018 Pesch, Tom

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-951-568-951-1

Kuvan anatomia
Tom Pesch

sisällysluettelo

Johdanto – Mikä on kuva?	4
Luku 1 – Valo ja varjo.....	10
Väriämpötila.....	12
Värintoistoindeksi.....	14
Valo ja muoto	16
Luku 2 - kuvan koostumus.....	18
Hahmolait	20
Elementti ja liike.....	22
Katseen vangitsijat	24
Pääkohde ja sivukohteet.....	26
Pelkistäminen	28
Luku 3 – kuvan rajaaminen ja jakaminen.....	29
Ihmisen näkökenttä ja kuvasuhde.....	30
Vaakakuva, neliö ja pystykuva	31
Symmetria ja epäsymmetria.....	32
Staattisuus ja dynaamisuus.....	34
Rytmi ja harmonia	36
Tilailluusio ja perspektiivi	40
Tyhjä tila ja vastamuoto.....	42

Luku 4 – kohteiden sijoittelu ja massoittelu	46
Kohteiden katsomisjärjestys	50
Katsomisjärjestykseen vaikuttaminen	53
Luku 5 – värien rinnastaminen	64
Ihmisen värinäkö	65
Additiivinen ja substraktiivinen värinmuodostus	68
Värien sekoittaminen	70
Käänteisvärit	72
Simultaanikontrasti	76
Värien kontrastit	78
Kylmät ja lämpimät värit	80
Värien valoisuus	82
Värikylläisyys	83
Väriharmoniat	84
Yksiväri- ja lähiväriharmonia	85
Vasta- tai käänteisväriharmonia	86
Triadinen ja tetradinen harmonia	88
Värien synnyttämät assosiaatiot	90
Kirjallisuutta	92

Mikä on kuva?

Tässä kirjassa käsitellään kuvia laajimmassa mahdollisessa merkityksessä. Kuvalla voidaan tarkoittaa valokuvaa, maalausta, julistetta, painotuotetta tai logoa, mutta yhtä hyvin rakennuksen julkisivus, veistosta, elokuvaa, näyteikkunaa tai käyttöesineitä.

Kaikille näillä kuvilla on visuaalinen ilmiasu, joka heijastelee jollakin tavalla kuvan viestiä tai sisältöä. Kuvasta voidaan puhua kahdella tasolla, sisällön ja tekniikan tasolla. Jokainen kuva kertoo viestin.

Sisällöstä puhuminen on aina subjektiivista ja kulttuurisidonnaista, joten kuvien sisällöstä puhuttaessa ollaan aina jollain tavalla upottavalla maalla. Kuvan kertomaa tarinaa ei välttämättä voi kertoa millään muulla keinolla kuin kuvalla itsellään. Kuvaa ei voi purkaa sanoiksi. ”Kuva kertoo enemmän kuin tuhat sanaa”. Jokainen kuva on paitsi ainutlaatuinen viesti, myös ainutlaatuinen työkalu viestin tulkitsemiseksi. Jokainen kuva saa merkityksensä katsojansa mielessä.

Viestin kertominen on sisäsyntyinen ja henkilökohtainen prosessi. Siksi kuvan sisältöpuolta on vaikea opettaa kenellekään, aivan kuten on vaikeaa opettaa ketään kirjoittamaan hyviä kirjoja tai säveltämään hyvää musiikkia. Valokuvan, kirjan tai sävellyksen hyvydestä ei ole keksitty mitään ehdottomia sääntöjä. Siksi pyrin tässä kirjassa välttämään kuvien sisällöstä puhumista. Kuten jäävuoresta suurin osa jää vedenpinnan alle, jää kuvasta valtaosa kielen tavoittamattomiin.

Kuvan teknisestä puolesta voidaan sen sijaan puhua objektiivisesti, ja sitä voidaan tutkia tieteellisesti. Kuvan tekemisen tekniikka voidaan jakaa välineen käyttötaitoon ja sommittelutaitoihin. Molempia voidaan harjoitella.

Otetaan esimerkiksi valokuvaus. Jos haluat osata valokuvata, sinun tulee hallita kameroihin liittyvät tekniset näkökohdat, kuten

- oikeat kuvausasennot,
- kameran fysikaalinen toiminta,
- erilaisten linssien toiminta,
- filmien ja kennojen toimintaperiaatteet,
- kameran käyttöliittymän intuitiivinen hallinta,
- riittävän valotuksen hahmottaminen suhteessa kennoon ja objektiin,
- valokuvien vedostustekniset muuttujat, ja niin edelleen.

Kameran käyttötaito on valokuvaamisen kirjoitustaito. Osatakseen kirjoittaa on opeteltava kirjaimet ja osattava muodostaa niistä sanoja. Nykyaikaiset digitaaliset pokkari- ja kännykkäkamerat ovat niin helppoja ja automaattisia käyttää, että kameran käyttötaitoa ei juuri tarvita alkuun päästäkseen. Tämän seurauksena maailma on täyttynyt valokuvista, joiden sommittelua tai sisältöä kuvaaja ei ole miettinyt.

Kameran tekniikan ymmärtämisestä on valtavasti hyötyä jos haluaa kehittyä valokuvaajana. Tämä kirja ei ole kuitenkaan kameran käyttöopas. Se ei ole myöskään opas öljyvärimaalauksen tekniikkaan tai lyijykynillä piirtämisen opas. Näitä taitoja käsitellään toisissa kirjoissa.

Tämä kirja keskittyy siis sommitteluun, joka on kuvien tekemisen kielioppi. Aivan kuten kirjailija tarvitsee käsityksen käyttämänsä kielen rakenteesta, tarvitsee kuvataiteilija, arkkitehti tai graafikko ymmärryksen siitä, miten kuvia luetaan ja millaisilla tavoilla kuvat vaikuttavat katsojiin.

Kirja on jaettu viiteen lukuun, ja jokaisesta on toivottavasti hyötyä missä tahansa visuaalista viestintää vaativassa työssä tai harrastuksessa.

Tämä kirja esittelee perusteita, ja se soveltuu siksi aloittelijoille. Kirjan lopussa on lista syventävästä kirjallisuudesta. *Kursiivilla* kirjoitetut termit toimivat hyvinä hakusanoina lisätietoa haluaville. Suurennuslasikuvakkeella merkityjä teoksia taas kannattaa etsiä hakukoneen kuvahaulla.

Kaikki tässä kirjassa käytetyt kolmannen osapuolen tuottamat kuvat ovat Wikipediasta ladattuja tekijänoikeudettomia kuvia, ellei muuten ole mainittu.

Turussa 9.1. 2018
Tom Pesch

Kuvan tekniikka
(sommittelutaito ja
välineen käyttötaito,
objektiiviset tekijät)

Kuvan sisältö
(tulkinnanvaraiset,
subjektiiviset,
henkilökohtaiset tekijät)

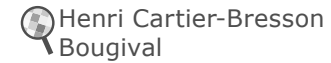

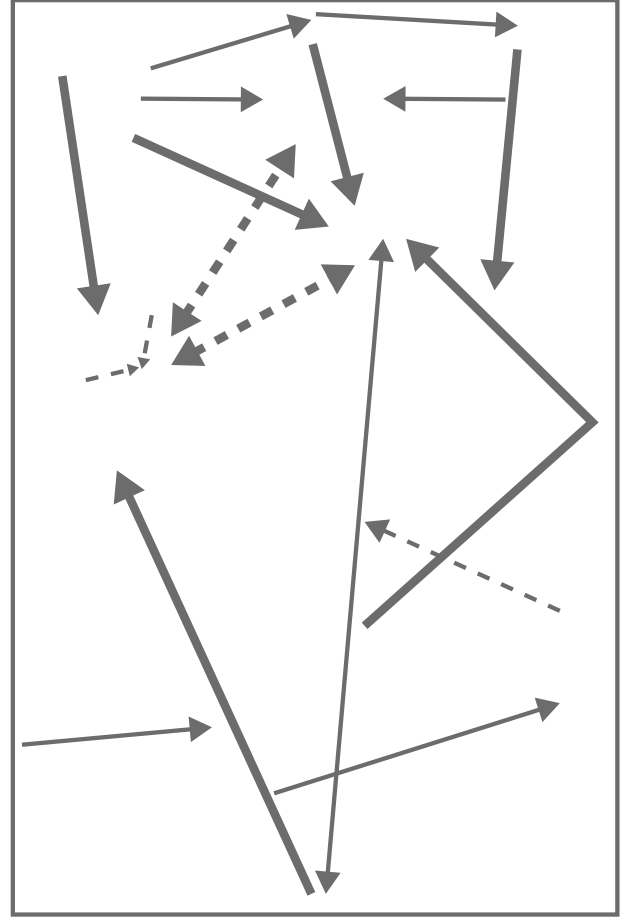
kuva

Henri Cartier-Bressonin (1908 — 2004) valokuvassa Bougival katseemme tuntuu ensin hakeutuvan edessä seisovan miehen hartioihin ja siitä vauvaan. Katsoja imeytyy kuvan sisään ja katse lähtee kiertämään loputtomasti kuvan kohteiden välillä. Jokainen kohde johdattaa katseen seuraavaan kohteeseen.

Kuva sommitellaan aina intuitiivisesti. Kukaan ei - ainakaan ottaessaan valokuvaa liikkuvista ihmisistä, ehdi miettiä sommittelun lainalaisuuksia.

Taidehistorian klassikoita katsomalla ja niiden sommittelua miettimällä katseesi harjaantuu. Parhaimmassa tapauksessa ne vaikuttavat esteettiseen käsitykseesi ja tulevat kuvan tekotilanteessa itsestään ja tukevat viestiä jonka haluat kertoa.

Luku 1 – Valo ja varjo

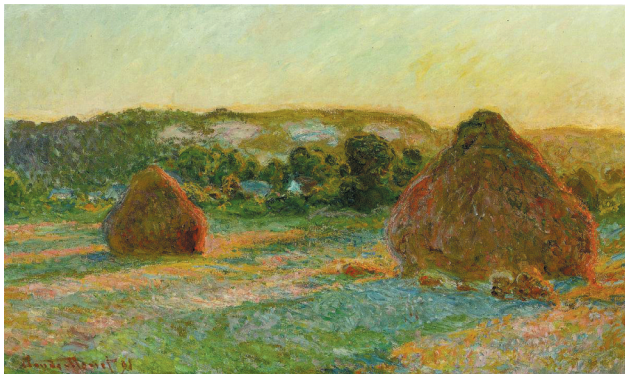
Jokaisen kuvan lähtökohta on valo. Ilman valoa emme voisi nähdä tai tehdä kuvia. Jokainen kuva on joko vangittua valoa tai kokemus valosta. Sommittelun kannalta olennaisia valon tekijöitä ovat valon määrä, laatu ja suunta sekä valonlähteiden lukumäärä.

Jokaisesta valonlähteestä syntyy varjo. *Pistemäinen valo* luo terävän varjon, *hajavallo* luo pehmeäreunaisen varjon. Valonlähteet voidaan jakaa *luonnonvaloihin* ja *keinovaloihin*.

Valon väri ja tyyppi vaikuttavat varjon värivaikutelmaan: Lämmin valo luo kylmältä vaikuttavan varjon, kylmä valo luo lämpimältä vaikuttavan varjon. Värien lämpötilakokemuksista on enemmän tietoa luvussa 5.

Claude Monet (1840 — 1926) tutki valojen ja varjojen värivaikutelmia eri vuoden- ja vuorokaudenaikoina heinäpaali-maalauksissaan.

 Claude Monet Haystacks

Claude Monet
Les Meules à Giverny
öljyvärimaalauk kankaalle, 1891

Sommittelu on kuvien tekemisen kielioppi. Aivan kuten kirjailija tarvitsee käsityksen käyttämänsä kielen rakenteesta, tarvitsee kuvataiteilija, valokuvaaja ja graafikko ymmärryksen siitä, miten kuvia luetaan ja millaisilla tavoilla kuvat vaikuttavat katsojiin.

Kuvan anatomia on yleistajuinen teos jokaiselle visuaalisen viestinnän parissa toimivalle. Siinä esitellään kuvallisen ilmaisun lainalaisuuksia ja yleisimpiä termejä klassikkoteosten avulla.

9 789515 689511